

www.nfunorge.org
Youngstorget 2A, 0181 Oslo
Postboks 8954, Youngstorget,
0028 Oslo
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www-facebook.com/NFUorge

Helse- og omsorgsdepartementet

10.01.2019

Høring om etablering av nasjonalt eldre-, pasient- og brukerombud

Det vises til høringsnotat og tilleggsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende ovennevnte høring.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessene til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har ca. 8500 medlemmer.

Prioritering av eldre

NFU mener det er positivt at departementet har gått bort fra det opprinnelige forslaget i høringsnotatet, om å tydeliggjøre pasient- og brukerombudets ansvar for eldres rettigheter, blant annet gjennom å endre ombudets navn til «eldre-, pasient- og brukerombud».

Forslaget om å fremheve viktigheten av eldres rettigheter var begrunnet med at eldre er en voksende gruppe, som ofte har et økende behov for helse- og omsorgstjenester. Det ble fremhevet at det kan oppleves som en belastning for eldre å navigere i regelverk, mellom instanser og i ulike ledd i forvaltningen, for å få rettighetene sine oppfylt. Videre uttales det at «Det vil være en styrke for eldre pasienter og brukere at ombudene fortsetter å ha et særlig fokus på eldres utfordringer.»

Vi vil bemerke at det også for andre, som har behov for helse- og omsorgstjenester i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten, kan være utfordrende å navigere i regelverk, mellom instanser og ulike ledd i forvaltningen. Dette er for eksempel en reell utfordring for mange mennesker med utviklingshemming. NFU mottar over 500 henvendelser om juridisk bistand hvert år, fra mennesker med utviklingshemming eller deres pårørende. De fleste henvendelsene handler om behov for hjelp til å navigere i regelverk, mellom instanser og i forvaltningssystemet. Vi mener derfor det er uheldig at én gruppe mennesker, som allerede omfattes av pasient- og brukerombudets ansvarsområde, blir foreslått fremhevet og prioritert hos ombudet. Det kan medføre at de andre som faller innenfor ombudets ansvarsområde blir nedprioritert eller glemt, og dermed får mindre eller dårligere hjelp. Alle som omfattes

av pasient- og brukerombudets ansvarsområde har behov for at ombudet har særlig fokus på nettopp deres utfordringer.

For øvrig er NFU kritiske til at det skal opprettes et eget eldreombud. Gruppen «eldre» er en heterogen gruppe mennesker, med svært ulike behov, slik som resten av befolkningen. Noen har behov for mye hjelp, mens andre er selvhjulpne. Selv om enkelte eldre personer er i en sårbar posisjon, for eksempel demente, er det vanskelig å forstå hvorfor gruppen «eldre» generelt skal få et eget ombud, når også yngre mennesker kan ha behov for hjelp i forbindelse med for eksempel helse- og omsorgstjenester, trygd, bolig eller lignende, på samme måte som eldre. Å opprette et eget eldreombud kan medføre at andre som har behov for hjelp i lignende saker, blir glemt og ikke får den hjelpen de trenger.

Om det skal opprettes nye ombud bør ansvarsområdet til ombudet avgrenses av sakstype fremfor av alder, funksjonsnedsettelse eller andre kjennetegn ved en person. Pasient- og brukerombudets ansvarsområde er avgrenset til å ivareta behov, interesser og rettssikkerhet innenfor spesialisthelsetjenesten og kommunal helse- og omsorgstjeneste. Fremtidige ombud bør også ha en slik saklig avgrensning av den personkretsen ombudet skal være til for.

Offentlig tannhelsetjeneste

NFU mener det er positivt at pasient- og brukerombudets ansvarsområde utvides til å omfatte offentlig tannhelsetjeneste, i tillegg til spesialisthelsetjenesten og kommunale helse- og omsorgstjenester.

Koordinerende ombud

NFU mener det er positivt at pasient- og brukerombudene har en felles retning og prioritering, og at arbeidet hos de ulike ombudene koordineres. På den måten er det større sannsynlighet for at alle, som har behov for bistand fra pasient- og brukerombudet, får lik hjelp uavhengig av hvor i landet de bor.

Samtidig støtter vi departementets uttalelse i tilleggsnotatet, om at de lokale ombudene beholder autoriteten og påvirkningskraften de har i sin lokale oppgaveløsning, slik at det fortsatt er rom for lokalt tilpassede løsninger.

Vi mener at pasient- og brukerombudene selv står nærmest til å avgjøre hvordan en samordning og koordinering best kan organiseres.

Med vennlig hilsen

(sign.)
Hedvig Ekberg
Generalsekretær

(sign.)
Ingvild Østerby
Juridisk rådgiver